

law
firm

AVOCAD informuoja

Už automobilį mokate grynais pinigais? Ar sugebėsite įrodyti atsiskaitymo faktą, jeigu kils ginčas?

Ne tik Lietuvoje dažnas atvejis, jog už stambesnę pirkinį vis dar atsiskaitoma grynaisiais. Puikus tokio sandorio pavyzdys – naudoto automobilio pirkimas-pardavimas. Automobilius parduoda ne tik oficialūs jų gamintojų atstovai Lietuvoje, bet ir kiti asmenys, užsiimantys automobilių prekyba, arba tiesiog savo seną automobilį parduodantys piliečiai.

Perkant ir parduodant automobilį paprastai sudarinėjama šabloninė automobilių pirkimo-pardavimo sutartis. Joje neretu atveju yra apibrėžiama automobilio markė, modelis, identifikacinis numeris, pirkėjo bei pardavėjo duomenys ir automobilio kaina. Tačiau tokiose sutartyse dažnai nėra apibrėžiamos kainos sumokėjimo sąlygos arba jos apibrėžiamos žodiniu susitarimu. Todėl automobilio pardavėjas gali susidurti su situacija, kuomet pirkėjas vengia atsiskaityti už perduotą automobilį arba teigia, jog už jį atsiskaitė grynaisiais pinigais dar automobilio perdavimo metu, tačiau savo teiginio nepagrindžia jokiais objektyviais įrodymais.

Kilus ginčui tarp pardavėjo ir pirkėjo, kyla klausimas – kokias aplinkybes turi įrodyti pardavėjas, o kokias pirkėjas? Ar pardavėjas turi įrodyti, jog negavo apmokėjimo už automobilį, ar atvirkščiai – pirkėjas turi įrodyti, kad su pardavėju atsiskaitė?

Iki šiol Lietuvos Aukščiausias Teismas (toliau – **LAT**) buvo suformavęs praktiką, kad pareiga įrodyti, jog pirkėjas neatsiskaitė su pardavėju pagal automobilio pirkimo-pardavimo sutartį, tenka išimtinai tik pardavėjui.

Teismai nagrinėjo ginčą, kuomet, sutarus automobilį pirkti-parduoti, pirkėjas neatsikaitė. Tačiau bylą pardavėjo ieškinys buvo atmestas dėl tokių argumentų: (i) sutartis buvo sudaryta pirkėjo gyvenamojoje vietoje; (ii) pirkėjas turėjo finansines galimybes sumokėti už automobilį sutarties kainą; (iii) faktas, kad transporto priemonė parduota (pirkta) sutarties sudarymo dieną, patvirtintas šalių parašais; (iv) pirkėjui perduoti nuosavybės teisę į transporto priemonę patvirtinantys dokumentai; (v) atlikta automobilio nuosavybės teisės registracija pirkėjo vardu.

law
firm

Byloje LAT nurodė, kad vien tai, jog automobilio pirkimo–pardavimo sutartyje nėra patvirtintas kainos sumokėjimo faktas, nėra pakankamas įrodymas teigti, kad pirkėjas neatsiskaitė su pardavėju pagal sutartį, nes byloje nustatyta, kad pirkėjui perduotas sutarties dalykas. Pinigų nesumokėjimo faktą turėjo įrodyti pardavėjas, teigiantis, kad sutarties dalyką (automobilį) jis perdavė esant kitam žodiniam susitarimui dėl kainos mokėjimo.

Toks LAT suformuotas reikalavimas pardavėjui įrodyti, kad negavo atsiskaitymo už automobilį iš pirkėjo, reiškė, kad pardavėjas turėjo įrodyti tai, ko nėra – atsiskaitymo už automobilį. Akivaizdu, tokiomis aplinkybėmis pardavėjui laimėti bylą teisme būtų sudėtinga, kadangi pardavėjas neturėtų įrodymų, kuriais pagrįstų savo reikalavimus.

Tačiau šių metų vasario 24 dieną LAT šią akivaizdžiai ydingą praktiką pakeitė. Nuo šiol pardavėjas ginčo atveju turi įrodyti tik daikto (automobilio) perdavimo faktą, o pirkėjas – atsiskaitymo už automobilį. Konstatuota, jog sutarties sudarymas ir jos įvykdymas yra dvi skirtingos faktinės aplinkybės, jos turi būti įrodinėjamos atskirai. Vien tik aplinkybė, kad pirkėjas turėjo prievolę pardavėjui, savaime nereiškia, kad pirkėjas šią prievolę įvykdė. Todėl, kilus ginčui dėl prievolės sumokėti perkamo daikto kainą įvykdymo, būtent pirkėjas ir turi šią aplinkybę įrodyti. Tai, kad pardavėjas perdavė daiktą pirkėjui, patvirtina, jog jis įvykdė savo sutartinę prievolę, tačiau tai savaime nereiškia, jog pirkėjas yra įvykdęs savo pareigą sumokėti už perkamą daiktą.

Taigi, nuo šiol, kilus ginčui dėl neatsiskaitymo už parduotą automobilį, pardavėjui nebebus perkeliama pareiga įrodyti, jog su juo nebuvo atsiskaityta. Todėl pardavėjui įrodžius, jog šis automobilį perdavė, jam teisminis procesas turėtų būti sklandesnis bei paprastesnis.

Jūsų verslo partneris AVOCAD

Parengta 2021 03 12